

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput II. Gratiae divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT II.

Gratia diviso.

- 3 **G**ratia dividitur 1°. in gratis datam, & gratum facientem. 2°. in interioriorem & exterioriorem. 3°. in gratiam Conditoris & gratiam Redemptoris. 4°. in habitualem & actualem.
- 4 Gratia gratis data, est illa quæ primario & per se non datur ad salutem recipientis, sed ad salutem aliorum, ut gratia sanctorum, donum linguarum, miraculorum, &c. Hujusmodi gratiæ impiis subinde conceduntur, ut Caiphæ spiritus prophetiæ, gratia miraculorum Judæ proditori.
- 5 Gratia gratum faciens à S. Thoma 1. 2. q. 111. a. 1. confunditur cum habituali, de qua n. 9.
- 6 Gratia interior, est misericordia Dei, per quam interiori hominem juvat, in iis quæ ad pietatem pertinent, sive per habitus infusos, sive per auxilia actualia.
- 7 Gratia exterior, est eadem misericordia, per quam exteriori hominem juvat, sive ad efficiendos pietatis actus, sive ad cavenda peccata, per externam utique protectionem, per exempla, exhortationes, occasionum subtractiones, &c.
- 8 Gratia Conditoris, illa est, quam in conditione sua sancti Angeli & primus homo à Deo, non per Christum, acceperunt. Gratia Salvatoris est, quæ nobis per Christi Redemptoris merita confertur.

Gratia habitualis est qualitas, seu habitus supernaturalis infusus, per quem homo formaliter sanctificatur, deque impio justus, Dei amicus, divinæque naturæ consors, seu filius adoptivus constituitur. Cum charitate habituali probabiliter identificatur; qua in re tamen Thomistæ non conveniant; ab ea tamen inseparabilem esse Theologi omnes conveniunt.

Gratia actualis interior, dupliciter considerari potest, prout in Deo, & prout in nobis. Prout in Deo, est misericordia Dei, quatenus gratis in nobis pium mentis motum interiori operatur. Ita S. Thomas q. 24. de verit. a. 14. Prout in nobis, est motus interior, quo anima movetur à Deo ad aliquid pium & salutare cognoscendum, vel volendum, vel agendum, ait idem S. Doctor 1. 2. q. 110. a. 2. in corp. Unde non est qualitas (inquit) sed motus quidam anima. Actus enim moventis in moto est motus, ut dicitur in 3. Physic. Si non est qualitas, sed motus: ergo non est vis seu virtus agendi, nec principium actus secundi (hoc enim soli gratiæ habituali S. Doctor concedit ibidem) non est ergo virtus potentia superaddita, seu vis activa complens & perficiens potentiam in actu primo, ut exire possit in actum secundum, prout aliqui volunt. Si enim talis esset, profectò qualitas esset mo-

tiva, non motus ipse; utpote per quem potentia non constituitur motiva in actu primo, sed mota vel movens se in actu secundo.

Enimverò gratia actualis interior, utpote 10 consistens partim in piis illustrationibus intellectus, partim in piis motibus seu affectionibus voluntatis, quibus mens in actu secundo cognoscit, vult & agit quidpiam salutare, non tenet se ex parte actus primi, sed ex parte actus secundi. Nec à S. Thoma vocatur principium exteriori actionum humanarum, prout est in nobis; sed prout in Deo, quomodo est Deus ipse, seu misericordia Dei, &c.

Gratia actualis exterior, est misericordia 11 Dei, quatenus exteriora nostra ordinat ad salutem nostram. Vel ipsa exteriora, quatenus per gratuitam Dei misericordiam ad salutem nostram ordinata. Ita S. Doctor art. 14. citato.

CAPUT III.

Gratia actualis subdiviso in operantem & cooperantem, sive in excitantem & adjuvantem, vel pravenientem.

Gratia operans (secundum Augustinum 12 11. de grat. & lib. arb. c. 17.) est illa, per quam Deus, ut velimus, operatur incipiens. Cooperans, per quam volentibus cooperatur perficiens. Verba ipsius sunt: *Cooperando Deus in nobis perficit, quod operando incipit. Quia ipse, ut velimus, operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens.* Dicitur proinde gratia operans respectivè ad primum motum quo voluntas converti incipit; cooperans respectivè ad motum quo voluntas jam plene vult bonum, quod per primum illum motum solum velle incipiebat; qui motus ut plurimum est imperfectus, seu voluntas imperfecta, parva, non plena, & secundum aliquos non semper libera, sed plerumque indeliberata. Quod secundum ipsos Augustinus innuit addens ibidem: *Ut ergo velimus, sine nobis (liberè concurrentibus) operatur; cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus (id est, cum plene volumus) nobiscum cooperatur, nobiscum utique liberè Deo consentientibus.* Ita etiam (inquit) S. Thomas 1. 2. q. 111. a. 2. *In illo effectu, in quo mens nostra est mota à Deo, & non movens (se liberè) solus autem Deus liberè movens, operatio Deo attribuitur. Et secundum hoc gratia dicitur operans. In illo autem effectu, in quo mens nostra & movet se (liberè) & movetur à Deo, operatio non solum attribuitur Deo, sed etiam anima. Et secundum hoc gratia dicitur cooperans. Est autem in nobis duplex actus: primus quidem interior voluntatis; & quantum ad istum actum, voluntas se habet ut mota; Deus autem ut movens, & præsertim cum voluntas incipit bonum velle, qua prius malum volebat. Et ideo secundum quod Deus movet humanam mentem ad hunc actum, dicitur gratia operans. Alius autem actus est exterior, qui cum à voluntate imperetur, conse-*